

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

[Quæ sit Clericorum exemptio à legibus civilibus. punct. 8]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

modo admittenda est exceptio, si Clericus reus sit, & conueniatur. Quia Clericus conueniri non potest, nisi à iudice, qui ei sit superior. Cùm ergo secularis iudex nullam in Clericum iurisdictionem habeat, fieri non potest, vt possit illum citare, & ad suum tribunal trahere, &c. & probat manifeste textus in cap. qualiter de iudicio. c. placuit, c. in licta v. quæst. 1. a. rhen. statutus, c. de Episcop. & cler. & tradit, vt omnino certum, Couar. pract. quæst. 63 §. 1. n. 1. circa fin. Menoch. de reuoc. possess. rem. 15. n. 223 & 234. Et de reuoc. possess. rem. 3. n. 324. Et seqq. Roland. conf. 23. vol. 2. Farin. tit. de inquisit. q. 8. n. 23. vers. sublimis secundo. Azor. 1. p. lib. 5. c. 14. q. 1. Neque obstant adducta in contrarium, quia illa glossa in c. litteras, communiter reprobat: textus in cap. r. l. de iudicio, non de dignitate Ecclesiastica, sed seculari, cuius iurisdictione tractat, & non inter Clericos, vt bene glossa ibi, & Doctores communiter. Item dicendum est de textu in cap. causam quæ: agit enim de causa possessionis ad hæreditatem temporalem pertinet, non ad matrimoniam, neque aliud quid spirituale, neque inter clericos. Textus verò in cap. perimus, auxilium iudicis secularis implorat in fauorem Ecclesiasticum, non contra illum. Ergo nullum est fundamentum ad affirmandum Clericum adduci posse vt reum ad iudicium seculari. Neque consuetudo Gallie admittenda est, vt pore iuri Pontificio contraria, nisi aliquo speciali priuilegio à Sede Apostolica concessio muniat.

5 Quarta exceptio est de bonis regalibus, quæ semper censentur data sub ea conditione, vt coram seculari iudice decidentur illorum controuersia, tamen à Clericis possideantur. Et idem est quotiescunque Ecclesie, vel Clericis possessio aliqua relinquatur sub eadem conditione, vt in foro seculari illius controuersie definiantur: Si ergo Ecclesia, vel Clericus legatum admittit, conueniri possunt coram seculari iudice: quia tunc non sunt rei coacti, sed voluntarij, & tradit alijs rearijs Suar. lib. 4. de immunit. Eccles. cap. 14. n. 13. Guier. lib. 1. pract. g. o. n. 1. & fauet text. in cap. verum de foro compet. vbi Ioann. Andr. & Hostiens.

6 Quintus casus, in quo potest Clericus coram seculari iudice conueniri, est, si citetur ad comparandum coram illo, non absolute, sed si sua putauerit interesse; qua citatione facta, si ipse comparet, neque declinatoriam opponit, obligatus est iudicio seculari, & illius sententia stare; quia tunc non reus necessarius, sed actor voluntarius dicitur, vt ex Baldo, & alijs in l. testamenta, c. de testam. tradit Farinac. quæst. 8. sub num. 87. Dixi si comparet. Nam si non comparet, iudicari non potest: clarè enim innuit non comparando sua non interesset Farinac. num. 90. Menoch. de reuoc. possess. rem. 15. num. 228. Dixi item, neque comparando declinatoriam opponit: quia declinatoria opposita, iam non est laicus competens iudex, si quidem sua non putat Clericus interesse coram illo comparere, & iudicari. Menoch. num. 232. Farinac. num. 91. & 92. aduertunt citationem faciendam esse absque alio adiecto compellente, & constringente Clericum iudicio stare. Nam si Clericus citetur, vt coram laico iudice compareat, si sua putauerit interesse, quin minus iudicabitur tanquam contrumax, nulla est talis citatio, & omnia inde procedentia; quia per adiectum destituitur prior conditio, si sua putauerit interesse, & sit violenta citatio.

7 Sextus casus, in quo aliqui consentiunt coram iudice seculari Clericum conueniri posse, est, si conueniatur nomine alterius laici, verbi gratia, si hæres sit alicuius laici, & ratione hæreditatis acceptæ conueniatur, videtur conueniri posse coram seculari iudice; quia conuenitur, quatenus personam defuncti representat. At hic casus solum admittendus est, quando lis contestata fuerit cum persona defuncta apud iudicem laicum, tunc enim firmata est iurisdicção iudicis laici in talem causam, & Clericus defuncto succedens nomine illius agit: Verùm si lis cum defuncto contestata non sit, nequaquam potest coram seculari iudice decidi, quia Clericus, tam quoad personam, quam quoad eius bona exemptus est à seculari iurisdictione. Ergo non debet, neque potest illi se submittere: sic relato Abbate in cap. quia de iudicio, Bartol. in l. hæres absens, ff. de iudicio, tradit Farinac. quæst. 8. num. 46. ampliat. 17. Sigilmund. Scaccia libro primo de iudicio, cap. 11. num. 23.

8 Tandem alij censent conueniendum esse Clericum coram seculari iudice, si conuentus coram Ecclesiastico Ecclesiasticus negligens fuerit in causæ decisione. Quia tunc non tam agendo, quam defendendo laicum iudex secularis procedit; & fauet cap. si quis cum clerico 11. quæst. 1. & decidit Iustinian. in Authent. de Sanctissimis Episcopis, collat. 9. alijs nouel. 123. cap. 21. §. si quis autem pecuniaria, & nouel. 83. seu Authent. vt Clerici apud proprios Episcopos. Ceterum repellenda omnino est hæc exceptio. Non enim datum est inferioris potestati superioris negligentiam supplere. Tum quia supplere hanc negligentiam nequaquam potest secularis iudex, quin prius examinauerit negligentiam Prælati Ecclesiastici, sed ad huius negligentie cognitionem nulla iurisdicção residet in seculari iudice. Tum quia in cap. qualiter de iudicio, omnino prohibetur ad secularem iudicem recurri, etiam Ecclesiastico negligente: sic glossa, & Panormitan. ibi, & tradunt Doctores cap. licet ex suscepto de foro competendi, Farinac. quæst. 7. num. 46. sine,

ampliat. 23. Suarez. lib. 4. de immunit. Ecclesiast. cap. 14. num. 20. Azor. opimè t. 5. instit. moral. lib. 5. cap. 14. quæst. secundæ. Neque obstant superiores leges, quæ vt immunitati Ecclesiasticæ contrarie, nequaquam receptæ sunt, neque vim habent; materia enim immunitatis Ecclesiasticæ est, ideoque non potest de ea princeps secularis pio libito disponere.

PUNCTVM VIII.

Quæ sit Clericorum exemptio à legibus ciuilibus.

- 1 Quæ ratione legibus ciuilibus Clerici teneantur.
- 2 Tenentur foruare leges, & statuta Ecclesiastica statui non repugnantia.
- 3 Statutum ne externis immobilia vendantur, ne cum externis contrahatur, domus hac firmitate adificentur, Clerici legat.
- 4 Statutum prescribens modum & pompam in funere Clericorum obligat.
- 5 Statusum, ne vocentur religiosi, nisi vocati omnibus Clericis, non est validum, tamen à Clericis fiat.
- 6 Statutum factum, vt Clericus tali parochia deur talis elemosyna, reuocari non potest in aliquorum opinione. Priuilegium est oppositum.
- 7 Statusum, ne vendatur Clericus, quod alijs ciuibus venditur, neue Clerici alijs priuilegijs secularibus concessis utantur, inuaditum est.
- 8 Leges nostri regni priuantur Clericos beneficiis à Rege concessis, si iurisdictionem secularem declinauerint, intelliguntur de declinatione multati.
- 9 Leges prohibentes, ne externis beneficia Ecclesiastica dentur firma sunt ex auctoritate Pontificis.
- 10 Examinatio litterarum Apostolicarum à regis consiliarijs illicita est, nisi fundetur in priuilegio, quod credendum est adesse.

DE hac exemptione satis diximus tract. de legib. dist. 1. punct. ult. ibi enim probauimus Clericos actui non posse legibus ciuilibus sibi directè impositis; quia sunt extra iurisdictionem legislatoris ciuilibus; obligari tamen legibus communitarii positus, si statui Ecclesiastico non repugnant; quia tunc non obligantur vt Clerici, sed quatenus sunt ciues, & partes vniuersitatis, quibus vniuersitates necessaræ est, & qua obligatione nunquam Ecclesiastico voluit Clericos eximere. Hæc tamen obligatio est quoad vim directiuam, non coactiuam; Non enim Clerici inobedientes cogi possunt à seculari iudice, vt ab inobedientia abstinere. Quia hæc coactio, quæ per impositionem pœnæ faciendæ est, non pertinet ad vniuersitatem reipublicæ seruandam, cùm pro diuersitate delinquentium, & circumstantiis delictorum possint, & debeant pœnæ variari. Cogendi ergo sunt ab Ecclesiastico iudice; quia ad ipsum pertinet Clericos sibi subditos compellere, vt legi naturali, diuina, & ciuili communi obediant. Modus autem coactionis, si à iure canonico signatus non est, poterit esse, qui sibi conuenientior, & vniuersus fuerit. Quia non tenentur pœnis, & supplicijs à lege ciuili impositis: quia leg. lator ciuilibus solum illis pœnis inuiti iudices sibi subditos, non Ecclesiasticos, qui extra illius iurisdictionem sunt; Vide Suar. lib. 4. de immunit. cap. 16. per totum.

2 Difficultas autem est, quæ sit leges, aut statuta ciuilia statui Ecclesiastico non repugnantia, vt ius Clerici obligari exstant? Generaliter solum dicere possum eas leges, quæ rectè gubernationi reipublicæ conueniunt, statui Ecclesiastico non repugnare. Hæc sunt, quæ pretia mercibus imponunt, quæ arma deferre vetant, quæ solemnitates contradibus signant, &c. Cùm enim Clerici partes sint reipublicæ, iustum est, vt ea, quæ toti reipublicæ conuenientissima sunt, obseruent. Specialiter autem declarare leges, quæ statui clericali repugnantes sint, ferè est impossibile. Subiciam aliquas, vt inde reliquæ possint colligi.

3 Primò dubitari potest de statuto clericorum præcipiente ne bona immobilia externis vendantur, alioquin contrarius irriti sint. Ne item mulier filios habens possit contrahere cum externis, nisi in hac, vel illa quantitate. Item ne possit testamentum relinquere cum iactura legitima portionis, & de alijs similibus. Negat Azor tit. 1. lib. 5. instit. moral. cap. 12. quæst. 5. Clericos ligari, neque alia ratione probat, nisi quia leges ciuiles non possunt Clericos, & Ecclesiam obligare, nisi quatenus materiam constituent ex iure naturali obligantem, vt contingit in legibus constituuntibus pretia mercium. At supradictæ leges non sic reddunt materiam ex iure naturali obligantem. Non enim ius naturale dicitur bona ciuium huius ciuitatis externis vendi non posse. Ergo. Ceterum, mihi placet humilissimi statuta obligare Clericos. Tum quia sunt communia Clericis, & laicis. Tum quia non derogant immunitati Ecclesiasticæ, cùm

ipsis quatenus partes sunt communitatis, conveniat ea bona retinere. Tum quia ita in praxi est receptum: & ita tradit expressè alios referens Felin. *cap. Ecclesia Sancta Maria de constitutionib. num. 88. & 90.* & docet Suar. loco allegato, *lib. 4. cap. 16. num. 13.* Idem puto dicendum de iis legibus, & statutis præscriptis in omnibus in domibus construendis, parandis liminibus, fenestris aperiendis, viis mundandis, & similibus. Ad rectam enim reipublice gubernationem pertinet, ut Clerici cum laicis uniformes sint: Unde cum aliquo iure canonico non inveniatur ab iis expressè exempti, efficitur sanè iis obligari.

4. Secundò dubitari potest de statu laicorum præscribente modum, & pompam in funere; ne scilicet fiant conivula, ne immoderati sumptus ceræ, pompæ, & similia, an obliget clericos? Negat obligare Tabiena *verbo excommunicatio, casu 20. Azor. 2. p. in fine. lib. 9. cap. 11. in 6. privilegio clericorum.* Et moventur, tum ex *cap. ultim. de rebus Ecclesie non alienand.* ubi annullantur statuta laicorum disponentia de mortuatis. Tum quia cedunt hæc statuta in damnus Ecclesie, & Clericorum, quibus minus acquiritur. Cæterum mihi probabilis apparet, valida esse hæc statuta, & Clericos obligare: sic docet expressè Felin. *supra. Navarr. cap. 27. num. 120. Suar. 2. de defens. fidei lib. 4. de immunit. cap. 13. Caietanus verbo excommunicatio, cap. 31. Tiraque. de legib. connubialib. glossa 8. quest. 17. num. 169. & segg. & de veraque retract. 1. p. 8. 1. glossa 13. num. 5.* Ratio est; quia hæc statuta bonum commune respiciunt, & aequè Clericis, ac laicis competunt, & vitia sunt. Vitie enim est Clerico defuncto, & eius hæredibus, ne in eius corpore sepeliendo sumptus vani fiant. Et licet ob inde Clerici sepelientes, & Ecclesia minus habeat, hoc est per accidens, & alia via compensari potest. Quando autem in *cap. ultim.* dicitur laicos non posse de funeralibus statuere, id intelligendum est de his, quæ suapte natura ad Ecclesiam dirigitur, vel salutem animæ mortui, & diuinum cultum respiciunt, ut ex Felin. & Caietan. docet Navarr. *supra.*

5. Sed quid dicendum, si statutum esset, ne vocarent religiosi, nisi prius vocatis omnibus Clericis parochia? Mihi videtur nullum esse tale statutum. Tum quia pietati aduerfatur. Tum quia limitem ponit liberæ mortuum electioni. Tum quia derogat ius, quod religiosi habent, ut defunctorum exequiis possint assistere. Quæ rationes probant, etiam si Clericis factum sit statutum, vigorem non habere: sic Azor. *2. part. institum. lib. 9. c. 11. in 6. privilegio clericorum.*

6. Tercio dubitatur de statu derogante aliud statutum, v. g. factum est statutum a laicis, ut Clericis talis parochia quotannis dentur hæc, vel illæ elemosynæ, poterit ne hoc statutum reuocari, Azor. *1. p. instit. moral. lib. 6. cap. 13. q. 5.* censet probabilis reuocari non posse: probat, quia privilegium alicui concessum, & ab eo acceptatum transit in ius. Sed iura Ecclesie statuta laicorum derogari non possunt: Ergo hoc privilegium, quod iuris rationem habet, minime poterit derogari. At mihi contrarium dicendum videtur; quia tota obligatio laicorum ad illam elemosynam faciendam est ex ipsorum statu; non ex iure aliquo Clericis acquisito, aliàs non esset elemosyna, sed debiti solutio, quæ fieret illius quantitas: sed ipsi abrogare possunt statutum à se factum: Ergo. Secus verò esset, si obligatio non ex statu, sed ex donatione facta Clericis nasceretur.

7. Quarto dubitatur de lege prohibente, ne Clerici potiantur privilegiis concessis aliis civibus: Et quidem si privilegia communia sunt, & secularibus competunt, quatenus civis, & partes sunt reipublicæ, nequaquam possunt hæc leges observari; quia præsumuntur factæ in odium Ecclesiasticæ immunitatis: cum enim Clerici ratione clericatus non definant esse civis, & partes reipublicæ, & omnibus secularibus digniores sint; in ius privilegii aliis concessis priuarentur: fauetque *cap. ult. de immunit. Eccles. in 6.* & pluribus exornat Suar. *lib. 4. de immunit. Eccles. cap. 22. num. 16. & segg. & c. 33. à n. 5.* Ex quo fit contra Ecclesiasticam libertatem esse statutum prohibens laicis, ne vendant Clericis, aut ab illis emant, quæ ab aliis secularibus emunt, aut vendunt, neve eorum triticum molant, aut coquant, &c. Hoc enim statuto indirectè libertas Ecclesiastica læditur, & Clerici grauantur magis quam seculares: eaque de causa in *cap. ultim. de immunit. Eccles. in 6.* sub excommunicatione, hæc, & similia statuta prohibentur, & sic factæ libertatem Ecclesiasticam præsumuntur violare.

8. Quintò dubitatur de statutis priuantibus Clericos beneficiis à Rege concessis, si iurisdictionem secularem declinauerint: sicut enim *1. 3. tit. 4. lib. 1. noua collect.* qua cauetur, ut clerici primæ tonsuræ qui coram seculari iudice citati eius iurisdictionem declinauerint, publicis officiis secularibus censentur indigni: *1. 4. eodem tit. & lib. dicitur* de huiusmodi clericis, qui à Rege terras, & vineas habent, & eius regalem iurisdictionem declinant, eo ipso priuati sunt iis possessionibus; Dubium ergo est an hæc leges validæ sint, & qua ratione debeant intelligi. Validas esse videtur indubitatum; siquidem credendum non est Principes ita Catholicos, & religionis patronos, aliquid contra religionem, & libertatem Ecclesiasticam decreturos. Econtrà autem videtur hæc leges derogare immunitati Ecclesiasticæ, si quidem Clericos pœnis afficiunt, quod fieri non potest à secula-

lati iudice. Non enim iudex secularis vim coëctiuam in Clericos habet.

Dicendum ergo est supradictas leges intelligi de eo, qui iudicium seculare malitiose declinat, ut bene probat Guierrez *pract. q. lib. 1. q. 9. & 10.* Et est ratio manifesta: nam si iudex secularis nullum titulum habet ad cognitionem, quomodo potest Clericus illi consentire? peccaret grauius, & omnia facta nulla essent: efficitur ergo debere esse malitiosam declinatoriam, id est in causa, in qua poterat etiam iudex laicus cognoscere. Huic enim intendit Rex officia secularia denegare & merito: si enim ipse non ut secularis, sed ut Ecclesiasticus iudicari intendit, & hoc ex malitia, ut quid officia secularia retinere vult: cum textus in *cap. Sacerdotibus ne clericis, vel monachi,* officia secularia Clericis interdicit; & tradit Couarruu. *pract. quest. cap. 33. num. 6.* Hæc tamen negatio officiorum, & possessionum priuatio non est proprie reclamationis pœna: quia esto delictum committat Clericus in dissimulata delinatione, iudex secularis ob tale delictum nequit illum punire: Est ergo negatio hæc officiorum, possessionum priuatio ex voluntate Regis donantis: cum enim liberum sit Regi donare, liberum etiam est eas conditiones donationi imponere, quibus non seruatis cesset donatio. Vna autem ex conditionibus est, ne possidens illa officia malitiose iurisdictionem secularem declinet: Ergo facta declinatione cessat donatum.

Ut tamen hæc priuatio locum habeat, affirmat Guierrez *supra,* sufficere solum factum declinandi, qui fuerit super declinatoria pronuntiatum, & habent effectum, & probat ex *leg. regia 3. tit. 4. lib. 1. ordinam.* ubi dicit, *auque no obtengan sentencia, ni lleue el negocio à ello.* Et licet *1. 4. eodem tit.* non ita clarè denotetur; at satis infirmatur illis verbis. *Que por esse mismo echo aya perdido, y sea priuado.* Cæterum supradicta conuenit non esse necessarium, quod declinatoria habeat effectum, hoc est quod de facto obtineat, quod per declinatoriam intenditur: quamuis contrarium sentiat Cou. *d. c. 33. n. 6.* At omnino existimo debere à iudice declarari totem Clericum malitiosè declinasse: quousque de tali declinatione iudicè constet, priuati non debet Clericus portionibus obtentis, neque ad officia inhabilis fieri: hoc enim in omnibus pœnis, etiam ipso iure laus locum habet.

9. Sextò dubitatur, an validæ sint leges, quibus cauetur, ne beneficia Ecclesiastica huius regni Castellæ extrens dentur, neve ex illis beneficiis pensiones soluantur, neve literæ Apostolicæ iuri patronatus laicorum derogantes admittantur, quousque Sum. Pontif. de re plene instructus disponat, qua reipublicæ Christianæ tam in temporalibus, quam in spiritualibus valius fore iudicauerit. Has igitur leges validas esse multis comprobatur Gouarro. *quæst. pract. cap. 35. & 36.* & supponunt fere omnes Doctores expositores legum, & pragmaticarum Hispaniæ, Galliæ, Flandriæ, in quibus regionibus etiam est idem usus. Contrarium acriter defendit Azor. *1. p. lib. 5. cap. 14. quest. 3.*

Dicendum tamen est, spectata sola seculari potestate regia, hæc leges constitui non posse. Quia nemini à Summo Pontifice, vel ab illo auctoritatem habenti datum est de rebus spiritualibus disponere. At materia beneficiorum spiritualis est: Ergo. Item ius præsentandi ad beneficia nulli laico habere potest; nisi ei fuerit à Pontifice concessum. Ergo multo minus habere poterit ius excludendi à Pontifice præsentatos, nisi à Pontifice hæc exclusio concedatur. Quousque, cum per hæc leges in materia beneficiorum Rex Galliæ, & Hispaniæ disponant, efficitur sanè eorum dispositio ex auctoritate accepta à Romano Pontifice dimanare: credendum enim est Pontificem concessisse his Regibus in remunerationem obsequiorum Sedis Apostolicæ, & totius religionis Christianæ hoc privilegium, ne aliis ab oriundis ex hoc regno beneficia Ecclesiastica, aut pensiones concedantur. In huius ergo privilegij conseruationem leges condiderunt, quibus grauius pœnis afficiunt eos, qui hoc privilegium violare tentauerint.

10. Solum est difficultas; qua ratione possint Regis consilia-rij literas Apostolicas examinare, earumque executionem impedire, quousque competum illis sit nullum ius regium, aut laicorum illis derogari. Et quidem si ex privilegio, & concessione Summi Pontificis fiat, cessat controversia. Atqui de hoc privilegio non satis constat, ideo alia via Doctores defendunt. Fatentur namque nullum ius, aut auctoritatem Principes seculares habere ex se ad recognoscendas & examinandas Apostolicas literas, sintne dubiæ, an certæ; falsæ, an veræ; & subreptiæ, an legitime. Quia est materia omnino spiritualis, & Ecclesiastica: ac proinde à iudicibus secularibus tractari non potest. At cum cuiuslibet datum est se defendere, & illasum senare, & Rex patronus laici ius habeat ex privilegio à Sum. Pontifice concessio, & nemini externo beneficium, aut pensio Ecclesiastica concedatur, illisque competum sit hoc ius sæpe subreptiis literis derogari, iure ipso naturali videtur illis concessum posse hoc damnus & iniuriam præcauere. Neque contra voluntatem Pontificis videntur procedere, sed potius se illi conformare. Non enim credendum est Pontificem velle subreptiis literas effectum habere. Et quidem si certo constaret de subreptione, clarum erat nullam esse obligationem obediendi, nullumque peccatum committi in impedienda illarum executione: Sed quia

Quia antequam per regios consiliarios examinetur, id non constat, tamen sæpe contingit subreptitias reperiri; ea de causa dubium non leue est, an ob defensionem proprii iuris regij consiliarij hanc examinationem possint præstare. Non enim videtur esse locus dispensationis, nisi prius constet de iniuria. Item vel illa iniuria est notoria ex se, vel solum ex declaratione regij tribunalis. Ex se notoria esse non potest: nam quousque literæ examinentur, non potest constare de eorum subreptione, & falsitate. Ex declaratione regij tribunalis constare non potest, tum quia nemini datum est ius sibi dicere in causa propria. Tum quia illa declaratio est ab incompetenti iudice nempe seculari in materia Ecclesiastica. Tum & præcipue quia ad præmittendam hanc declarationem debebat iam de iniuria constare, cum in hac declaratione iurisdicção Ecclesiastica usurperetur. Quapropter mihi dicendum videtur Reges Hispaniarum, Galliar, & Flandriæ ex privilegio à Sede Apostolica has literas Apostolicas examinare, neque alia via credo id fieri posse: sic Azor. 1. p. lib. 5. cap. 14. quæst. 4. Et licet non appareat hoc privilegium scriptum, præsumendum tamen est fuisse concessum, & immemorabile esse.

Eadem ratione, & eodem titulo honestandam esse consuetudinem huius regni Galliar, & Flandriæ, & aliarum provinciarum, in quibus per leges cauetur nullum Nunciū vti posse sua iurisdicçãoe, quousque literas suæ legationis exhibeat regio tribunali, vt ei constet de potestate, & iurisdicçãoe, quam habet: cum enim totum hoc Ecclesiasticum sit, nequit iure iurisdictionis seculari submitti: debet ergo privilegium adesse: & ita est præsumendum.

PUNCTUM IX.

Qualis sit exemptio Clericorum à gabellis, & tributis realibus.

- 1 Dupliciter tributum imponi potest rebus ex regia autoritate, vel ex eorum dominio, vt scilicet tributum, quod dominus suis rebus imponit.
- 2 Bona Ecclesiæ, & Clericorum libera sunt à tributis regalibus.
- 3 Tributa imposta pro reparatione pontium, murorum, & similibus, plures Doctores censent obligatos esse Clericos soluere.
- 4 Alij plures negant.
- 5 Secluso consensu Pontificis, vel Episcopi non obligantur.
- 6 Pontifex, vel Episcopus tenetur suum consensum præstare, si viderit tributum communi utilitati expedire.
- 7 Si Pontifex consensu potest, non valet consensus Episcopi ad hoc tributum Clericis inducendum.
- 8 Quis nomine Clericis intelligatur, qui cum Episcopo præstare consensum debet.
- 9 Quando censentur laicorum facultates non suppetere, vt tenentur Pontifex, vel Episcopus, & Clerus his conditionibus consentire.
- 10 Impositio gabella, & sisse in venditione communi, carnis, olei, &c. illicita est, seclusa Pontificia autoritate, nisi simul Clericis rescriptio fiat.
- 11 A quibus tributis personalibus, seu muneribus, & obsequiis Clerici sint exempti.
- 12 Hac exemptio à tributis non competit Clericis canonicis.
- 13 Spectato iure communi competit Clericis in sacris, & in minoribus, seruantiibus conditiones Concilij.
- 14 Spectato iure regio Castellæ debent habere beneficium Ecclesiasticum.
- 15 Clerici negotiatores non sunt immunes à tributis ex rebus per negotiationem acquisitis.
- 16 Quando dicatur Clericus negotiari latè expenditur.
- 17 Omnes religiosi, & nouitij religionis approbatæ exempti sunt à tributis.
- 18 Equites militares ex ordinibus sancti Benedicti, &c. exempti sunt à tributis.

Præmittendum est dupliciter rebus tributum imponi potest, vel ex regia autoritate, & iurisdicçãoe, vel ex eorum dominio: si enim verus dominus tributum aliquod imponat rebus suis, vel itque, vt in quocumque possessorem transeat, illud onus secum portent, clarum est illud tributum deberi, tamen ad Ecclesiam Clericosque deueniant: vt colligitur ex cap. si tributum. cap. magnum. i. q. 1. & cap. tributum. 2. quæst. 8. Ratio est manifesta, quia cum liberum domino fuerit possessionem suam Ecclesie non donare, potuit optime diminutè donate, quod fecit seruando personam alteri: & in hoc sensu verissimum est rem cum suo onere transire, ex l. alienatio emp. l. si Diuina, Cod. de exactorib. tributorum lib. 10. cap. cum non sit, cap. pastoralis de Decimis: cap. ex literis de pignori. Ex quo sit, si testamento relinquatur fundus Ecclesie ea conditione, vt ex illo collectas, aut contributiones aliquas soluat, &c. debet Ec-

clesia soluere, quia vnicuique datum est de sua se prout placebit disponere, sic Azor. 1. p. lib. iustit. moral. cap. 13. quæst. 1. Suar. lib. 4. de immunit. Ecclesiast. cap. 20. à num. 5. Verum si ex iurisdictione regia onus, & tributum possessionibus imponatur, si hæc possessiones ad Ecclesiam, vel Clericos transeant, cessat pensio, & tributum, quod satis videtur constare ex cap. de immunit. Eccles. in 6. ibi non licere quibuscumque iurisdictionem temporalem exercentibus exactiones quascumque Ecclesiis imponere, vel exigere. &c. Ratio est clara: quia tributum impositum ex iurisdictione regia, subditis regis tantum imponi potest. At Ecclesia, & Clerici extra illius iurisdictionem sunt, ex reu. in cap. qualiter, & quando de iudiciis, & cap. 2. & alius de foro competenti. Ergo. Item res Ecclesie, & Ecclesiasticorum sunt specialiter sub dominio Dei, & ad eius cultum ordinantur. Non igitur decet eas tributorum impositione prophanari.

2. Ex his fit bona non solum Ecclesie, sed Clericorum libera esse à tributis regalibus, vt clarè constat ex cap. non minus de immunit. Eccles. ibi de bonis Ecclesiarum, & Clericorum, & pauperum Christi vsibus deputatis, & cap. Aduersus eod. tit. ibi qui Ecclesias, & Ecclesiasticos viros tales, seu collectas, &c. & cap. quamquam de consensu, dicitur, ne ab Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis talia exigantur: & paulo inferius: Ecclesiastica persona, ac res ipsarum iure diuino, & immuno à secularium personarum exactionibus sint immunes: & el. ment. ut. de censibus præcipitur, ne à personis Ecclesiasticis, aut pro suis rebus propriis tributa exigantur. Idem cap. clerici de immunit. Eccles. in 6. & alius pluribus: Et nouissime à Trident. sess. 1. cap. 20. de reformat. Hæc non solum vera sunt in bonis Clericorum titulo spirituali acquisitis, qualia sunt Decimarum fructus, & beneficij, & quæ ob sacramentorum administrationem in stipendium recipiunt, sed etiam si titulo hereditario, & donatione acceptent: eo enim ipso quod ad ipsos peruenit hereditas, immunitas est à tributis regalibus: Et ratio est, quia tributum ab hereditate exigi non potest, sed à persona, cuius est hereditas. At persona Clerici exempta est à iurisdictione seculari. Ergo obligati non potest ad tributum solutionem. Quia solutio tributum signum est subiectionis. His pro certo positis, aliquæ difficultates restant enodanda.

3. Primo dubitatur, an Clerici teneantur soluere tributa imposita pro reparatione pontium, murorum, viarum, & similibus ad communem omnium utilitatem spectantium.

Prima sententia affirmat obligatos esse: sic plures iuris ciuilibus interpretes, quos refert Guicci. Greg. Lopez, Azor. locustatum referend. Mouentur ex leg. ad institutiones. Cod. de sacrosanct. Ecclesie. Vbi pro instructione pontium, & itinerum Ecclesie soluere tributum coguntur. Idem traditur in leg. viderent eodem tit. leg. cum ad felicissimam. Cod. de quibus munerib. & prestationib. lib. 10. leg. ad portus. Cod. de operibus publicis. leg. diuina domus. C. de exactorib. tributorum. lib. 10. & alius passim: & fauet lex regia 11. & 12. tit. 3. lib. 5. noua receptis. & C. 54. tit. 6. part. 1. l. 20. tit. 22. part. 3. Et ratio pro hac parte est efficax: quia hæc distributio non tam est tributum Regi exhibendum in signum suæ potestatis, & superioritatis, quam quædam solutio beneficij à republica accepti: cum enim tam Clericus, quam laicus æquanimiter fruatur viis, pontibus, fontibus, & similibus, & republica hæc omnia disponat æquanimiter in laicorum, & Clericorum utilitatem, neque ipsi Clerici hanc dispositionem impedire possint, vt pote toti republicæ necessarium: efficiunt sanè & laicos, & Clericos obligatos, esse sumptus soluere: id enim iustitia distributio petit, vt qui fecit commodum, sentiat & onus leg. secundum naturam. ff. de Reg. iuris, leg. qui sentit. de Reg. iuris, in 6. Quæ enim ratio esse potest, quare Clerici ab hac contributione eximantur, si beneficio fruuntur? aut cur laici debent in solidum soluere quæ necessaria sibi, & Clericis sunt?

4. Secunda sententia negat obligatos Clericos esse: sic Azor. 1. p. lib. 5. cap. 13. q. 8. Greg. Lop. d. l. 54. & 6. part. 1. Guicci. lib. 1. quæst. 4. præq. quæst. num. 6. Zenedo ad decret. collect. 153. numero 4. August. Barbosa de potest. Episc. 2. part. alleg. 13. num. 6. Mol. Theolog. de iustit. tit. 4. disputat. 672. & alij apud ipsos. Fundantur in cap. non minus, cap. aduersus de immunit. Eccles. vbi Clericis prohibetur tributum imponi pro iis communibus necessitatibus absque consensu Pontificis, vel si ipse adiri non possit, absque consensu Episcopi & Cleri. Ratio est: quia Clerici obligari non possunt ad hæc soluenda lege seculari, cum ab illa fiat exempti ex supradictis capitulis iuris canonici, neque etiam obligantur ex aliquo pacto inter ipsos Clericos, & laicos inito: nullum enim tale pactum reperitur, neque item obligantur ex beneficio accepto. Quia est beneficium commune sit Clericis, & laicis, sumptus non debent esse communes: dignitas enim clericalis petit, vt aliquo privilegio speciali fruatur: sicut enim privilegium militiae, & regiminis eximere solent militem, & magistratum ab iis contributionibus communibus: tamen de beneficio communi æquanimiter participet: sic dignitas clericatus eximere potest Clericum ab his oneribus. Adde Clericos hoc beneficium à laicis acceptum alius beneficiis compensare: ipsi enim Clerici specialiter concurrunt ad subuentiones pauperum, reparationem templorum, & illorum ornatum,